

Diep betreurd door allen, die hem beter kenden, stierf de onsterfelijke dichter der *Geuzen* op den ouderdom van zeven en zestig jaren.

Zijn heldendicht de *Geuzen* is in 1784 door Feith en Bilderdijk, wat stijl en taal betreft verbeterd, uitgegeven.

HIERONYMUS VAN ALPHEN.

1746—1803.

WERKEN.

Gedichten voor kinderen. — Mengelingen in proza en poëzij. —
Liederen voor de openbare godsdienst. — Omwerking van
Ridels theorie der schoone Kunsten en Wetenschappen.

Van Alphen werd te Gouda geboren. Zijn vader, die er raad in de vroedschap en schepen was, verloor hij op den ouderdom van vier jaar. Grooten invloed op de vorming van zijn karakter en de ontwikkeling van zijn gemoed, had zijne zorgvuldige moeder, welke hem vroegtijdig in gezelschappen bragt, waar men, begeleid door de tonen van een huisorgel, stichtelijke liederen zong.

Naar 't voorbeeld van zijn oom, predikant te Amsterdam, schrijver van geestelijke gezangen, en denzelfden naam dragende als hij, wilde van Alphen ook voor den kansel opgeleid worden, doch toen zijne moeder in Utrecht was hertrouwd, koos hij den stand van rechtsgeleerde.

Zestien jaar oud zijnde, kwam hij in zijne nieuwe woonplaats aan de hoogeschool, die zijn grootvader, ook Hieronymus van Alphen genaamd, tot hoogleeraar had gehad. In den beginne voldeed hij niet aan de verwachtingen zijner vrome moeder, want door kwaad voorbeeld verleid, en door verkeerde lusten aangevuurd, verliet hij eenigen tijd het rechte spoor, en sloot hij zich naauw aan bij van de Kastele en Both, met wie hij onvermoeid allerlei ongeoorloofde vermaken najaagde. Het drietal, in ongebon-

denheid boven alle andere studenten uitstekende, kwam tot inkeer, toen eene kwaadaardige ziekte Both aan den rand van 't graf had gebragt. Van nu af was hun wandel onberispelijk, en van Alphen ging in Leyden zijne studiën voortzetten, welke hij in 1768 ten einde bragt.

Daarop vestigde hij zich als rechtsgeleerde te Utrecht, en vond hier zijne vroegere vrienden weder, met wie hij zich op poëzij ging toeleggen. Zij slaagden zóó goed, dat van Alphen en van de Kasteele te zamen een bundel *Stichtelijke Mengelpoëzij* uitgaven, die bijval vond, en hun den weg tot letterkundigen roem ontsloot. Later verschenen van Alphens *Gedichten voor Kinderen*, die in 't Fransch, Duitsch en Engelsch zijn vertaald, en zijne *Mengelingen in Proza en Poëzij*, waarin zijn meesterstuk, de *Starrenhemel*, is geplaatst. Ook was zijne oude neiging voor godgeleerdheid weder boven gekomen, en hij legde er zich thans met zoo veel ijver op toe, dat het hem gelukte, met goed gevolg de Christelijke kerk te verdedigen, tegen de aanvallen van Duitsche wijsgeren.

Nadat van Alphen procureur bij 't provinciale hof was geworden, begon de vriendschap, die hem zoo innig aan v. d. Kasteele had verbonden, te verkoelen. De oorzaak hiervan was het kiezen eener verschillende partij in de staatkundige woelingen. V. d. Kasteele was patriot, en van Alphen zoo zeer den Prins toegedaan, dat hij hem *boven alles groot* noemde.

Toen de Stichtsche Staten, beducht voor de heerschende partij in Utrecht, te Amersfoort vergaderden, en men deze vergadering niet als wettig wilde erkennen, namen zij van Alphen in den arm, die daarop een betoog voor de wettigheid leverde, dat allezins aan de verwachting der vergadering voldeed.

Ondersteund door Pruisische wapenen, bleef de partij der Prinsgezinden zegevierend, en de Patriotten werden vervolgd. Te vergeefs leverde v. Alphen een breedvoerig adres in bij den Prins, waarin hij op matiging aandrong. — Zijn voormalige vriend v. d. Kasteele kreeg zijn ontslag

als pensionaris van Haarlem, en v. Alphen werd in die betrekking naar Leyden geroepen. Dit deed den laatsten band scheuren, maar ofschoon de beide groote mannen zich niet weder met elkander verzoenden, bleef het gevoel der vorige vriendschap hun zoo heilig, dat zij niet alleen zelven nimmer van de verbroken betrekking spraken, maar ook ongaarne hadden dat anderen dit punt aanroerden.

In 1793 werd v. Alphen thesaurier generaal der Unie, en ging hij in 's Gravenhage wonen. De achttien maanden, welke hij onder den last dezer betrekking doorbragt, waren hem eene onafgebroken inspanning en worsteling tegen allerlei moeilijkheden, terwijl hij door dezulken, die den Franschman in ons land riepen, met den naam van schijnheiligen deugniet werd beklad. De komst der Franschen deed hem zijn post nederleggen, en sedert bragt hij te 's Gravenhage zijne dagen als ambteloos burger door.

De teleurstellingen en rampen, die hij had ondergaan, de miskennis, die hij had moeten verduren, maakten zijn zwaarmoedig karakter stroef en bitter, en de Christelijke gelatenheid begaf hem in zijne laatste dagen geheel. Hij haalde zich, zegt men, door toorn zelfs eene beroerte op 't lijf, toen hij, in een geschil over godsdienstzaken, wat hevig werd aangevallen.

Het laatste uitvoerige werk, dat van Alphens pen ontvloeide was: *Predikt het Evangelie allen Creaturen*. Hij was hiertoe op 't denkbeeld gekomen, onder 't lezen van de reizen naar Nieuw Zuid-Wales, door Philips en White in 1787. Nog hield hij zich bezig met het vervaardigen van eene derde verzameling gezangen voor de openbare godsdienst, toen de dood hem in zijn zeven en vijftigste jaar uit dit leven rukte. Van zijne stichtelijke liederen zijn er eenige in den bundel der evangelische gezangen voor de Nederlandsche Hervormde gemeente opgenomen, te weten: No. 15, 20, 22, 27, 51, 65, 87, 102, 103, 108, 126, 127, 146 en 159.